

Richtlijnen MER/SMB

voor rivierverruiming Overdiepse Polder

+

Provincie Noord-Brabant

Inhoud

Voorwoord	5
Richtlijnen MER/SMB Overdiepse Polder	7
1. Onderdeel: Doelstelling	7
2. Onderdeel: Besluitvorming	7
3. Onderdeel: Huidige situatie en autonome ontwikkeling	8
4. Onderdeel: Voorgenomen activiteit en alternatieven	9
4.1 Voorgenomen activiteit	9
4.2 Alternatiefontwikkeling	9
4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)	10
5. Onderdeel: Gevolgen voor het milieu	11
5.1 Ruimtelijke kwaliteit	11
5.2 Bodem en water	12
5.3 Landschap, cultuurhistorie en geomorfologie	12
5.4 Natuur	13
5.5 Schaalvergroting landbouw	13
6. Overige onderdelen van het MER	14
6.1 Vergelijking van alternatieven	14
6.2 Leemten in kennis	14
6.3 Evaluatie	14
6.4 Vorm en presentatie	15
Inspraaknota startnotitie MER/SMB Overdiepse Polder	17

Voorwoord

Het project Rivierverruiming Overdiepse Polder is een zogeheten Koploperproject, vooruitlopend op de afronding van de planologische kernbeslissing 'Ruimte voor de Rivier' (PKB RvdR). De Overdiepse Polder ligt tussen de Bergsche Maas en het Oude Maasje. Voor de rivierverruiming wordt een dijkverleggingsplan opgesteld en worden bestemmingsplannen gewijzigd. Ten behoeve van deze planvorming wordt een SMB/m.e.r.-procedure gevolgd. Het dijkverleggingsplan wordt opgesteld door Waterschap Brabantse Delta (initiatiefnemer) en het goedkeuringsbesluit hierover wordt genomen door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (bevoegd gezag). De gemeenten Waalwijk en Geertruidenberg zijn bevoegd gezag voor de herziening van de bestemmingsplannen. Gedeputeerde Staten treden hierbij op als coördinerend bevoegd gezag.

Het project Overdiepse Polder bestaat op hoofdlijnen uit de realisatie van een nieuwe primaire waterkering meer landinwaarts. De landbouwgronden die hierdoor buitendijks komen te liggen gaan bij zeer hoge rivierafoeren functioneren als meestromend rivierbed. De boerderijen worden vanuit de polder verplaatst naar terpen aan de nieuwe waterkering, dan wel naar buiten de polder. Hierbij verandert de functie van de landbouwgronden van 'landbouw' naar 'landbouw met waterberging'.

De m.e.r./SMB-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in het Brabants Dagblad en B/N De Stem van 21 november 2005. De inspraakperiode is tot en met 2 januari 2006 geweest met de bijbehorende inspraakavond op 7 december 2005. De Commissie voor de milieueffect-rapportage (m.e.r.) en andere adviseurs zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de Richtlijnen voor het milieueffectrapport/SMB.

De gemeenten Waalwijk en Geertruidenberg en provincie Noord-Brabant hebben de Richtlijnen vastgesteld. Tevens hebben zij de inspraaknota vastgesteld.

Richtlijnen MER/SMB Overdiepse Polder

Burgmeester en Wethouders van de gemeente Waalwijk , Burgemeester en Wethouders van de gemeente Geertruidenberg en Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben:

- gelet op de Wet Milieubeheer (hoofdstuk 7) en de Europese Richtlijn ten aanzien van milieubeoordeling van plannen en programma's;
- gelet op de Startnotitie MER/SMB Overdiepse Polder d.d. 8 november 2005;
- gelet op de binnengekomen inspraakreacties op de Startnotitie MER/SMB Overdiepse Polder;
- gelet op het verslag van de hoorzitting gehouden op 7 december 2005;
- gelet op het advies van de Commissie voor de Milieueffectrapportage d.d. 30 januari 2006;
- gelet op de nota van inspraak;

respectievelijk op 7 maart 2006, op 21 maart 2006 en op 13 maart 2006 de navolgende Richtlijnen voor het MER/SMB Overdiepse Polder vastgesteld, in aanvulling op de Startnotitie:

1. Onderdeel: Doelstelling

1. In hoofdstuk 2 van de startnotitie zijn voor het voornemen de doelstellingen veiligheid en ruimtelijke kwaliteit opgenomen. Geef in het MER/SMB een heldere toelichting op de nevenschiktheid van veiligheid en ruimtelijke ordening.
2. Geef een uitwerking van het begrip ruimtelijke kwaliteit als doelstelling.
3. Geef de uitgangspunten van de wettelijk vastgestelde veiligheidsnorm en de daarbij behorende ontwerpuitgangspunten (ontwerpwaterstanden met daarin het aandeel rivierverruiming, overslagnorm en dijktafelhoogtes) aan. Beschrijf de ontwerpuitgangspunten voor de bestaande primaire waterkering in de nieuwe situatie.

2. Onderdeel: Besluitvorming

1. In de startnotitie wordt aangegeven dat het project Overdiepse Polder een 'Koploperproject' is en vooruitloopt op de besluitvorming over de PKB RvdR. Er wordt in dit project van uitgegaan dat het voorgestelde alternatief

- rivierverruiming in de PKB RvdR wordt gekozen. Geef aan wat er gebeurt in de Overdiepse Polder als dit niet het geval is.
2. Geef aan of en in hoeverre het referentiealternatief dijkversterking uit de PKB een reële oplossing is voor de veiligheidsdoelstelling van het project Overdiepse Polder.
 3. Uit de startnotitie (p. 22) zou opgemaakt kunnen worden dat de Overdiepse Polder (deels) dient als compensatie van nadelige effecten van de ontpoldering van de Noordwaard, een andere PKB-maatregel. Geef hierop een toelichting in het MER/SMB.

3. Onderdeel: Huidige situatie en autonome ontwikkeling

1. Beschrijf in het MER/SMB de ontstaansgeschiedenis van de aanwezige landschappelijke elementen waarin de natuurlijke/van oorsprong aanwezige samenhang duidelijk wordt.
 - a. Betrek in deze beschrijving onder meer de geomorfologische kenmerken van de uiterwaard en het gebied binnendijs in de Overdiepse Polder.
 - b. Geef hierbij aan hoe de mens dit landschap mede heeft gevormd en welke kenmerkende cultuurhistorische elementen hiervan zichtbaar zijn (dijk- en wegtracés, bewoningsplaatsen en bebouwingspatronen, binnendijkse compartimentering en verkaveling).
 - c. Ga hierbij in op de drie componenten die cultuurhistorie omvat: archeologie, historische geografie en monumentale bouwkunde.
 - d. Illustreer specifieke landschappelijke, geomorfologische en cultuurhistorische kenmerken van de Overdiepse Polder bijvoorbeeld met behulp van foto's, kaartmateriaal of dwarsdoorsneden.
2. Bij de beschrijving van de aanwezige natuurwaarden wijzen de eerste inventarisaties op inconsistenties, onder meer ten aanzien van vleermuizen. Het is onduidelijk waarom andere frequent onderzochte plant- en diergroepen (o.a. vlinders en libellen) nog niet in de beschouwingen zijn meegenomen. In het MER/SMB dienen alle in het studiegebied voorkomende beschermde soorten te worden beschreven, die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit en alternatieven.
3. Geef ook aan welke betekenis het gebied op dit moment heeft voor de recreatie. Beschrijf welke specifieke voorzieningen

aanwezig zijn, de belangrijkste gebruikspannen en, zo mogelijk, een kwantitatieve indicatie van het gebruik.

4. Onderdeel: Voorgenomen activiteit en alternatieven

4.1 Voorgenomen activiteit

In de startnotitie worden voor de voorgenomen activiteit verschillende alternatieven en varianten gegeven. In paragraaf 4.2 van de startnotitie wordt het proces van afbakening van de alternatieven, zoals dat heeft plaatsgevonden in het Spiegelproject en de keuze voor de afbakening, zoals die is vastgelegd in de PKB RvdR, geschetst.

4.2 Alternatiefontwikkeling

1. In hoofdstuk 4 van de startnotitie is ingegaan op alternatiefontwikkeling. Te onderzoeken alternatieven zullen tijdens het MER/SMB-uitwerkingsproces verder ontwikkeld worden. Geef bij de beschrijving van alternatieven de onderbouwing die heeft geleid tot de positionering van de verschillende activiteiten ten opzichte van elkaar in het gebied.
2. In de startnotitie is aangegeven, dat nieuwe buitendijkse huizen en bedrijfsgebouwen op de terpen eenzelfde veiligheidsniveau dienen te hebben als binnendijkse panden en dit tenminste voor de eerstkomende 100 jaar. Leg in het MER/SMB uit dat, in de voorgenomen activiteit, door de gestelde veiligheidsnorm voor de te bebouwen terpen de dijkontwerpen zich richten op een planperiode van 100 jaar. Wat te doen na deze termijn? Terpen met gebouwen erop zijn niet te verhogen. Worden de buitendijkse panden dan alsnog ingedijkt of komt een lager veiligheidsniveau in beeld?
3. In het voortraject zijn verschillende alternatieven afgevallen. Beschrijf op kwalitatieve wijze de voor- en nadelen van een variant, waarbij ‘terpen’ binnendijs tegen de primaire waterkering zijn gesitueerd. Dit omvat: het tracé van de hoofdwaterkering tussen de terpen door vloeiend laten verlopen (het dijktracé en de terpen hebben dan samen als het ware de opzet en vorm van een kralensnoer). Hierbij behoudt de bebouwing op de terpen voor altijd eenzelfde veiligheidsniveau als de binnendijkse gebouwen, de waterkering kan voor een planperiode van 50 jaar, dus lager ontworpen worden en kan de extra ruimte die ontstaat tussen

- de terpen, de hoofdwaterkering en het Oude Maasje eventueel de bestemming natuur krijgen.
4. Geef voor alle alternatieven aan welke maatregelen worden genomen om de doelen te realiseren.
 - a. Maak hierbij onderscheid tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg) en de gebruiksfase (gebruik en beheer).
 - b. De activiteiten en optredende effecten tijdens de gebruiksfase dienen onderverdeeld te worden in ‘normaal’ gebruik en inzet van de polder als opvanggebied. In dat laatste geval dienen de potentiële effecten tijdens inzet van de polder (inundatie) alsook direct na inzet van de polder (o.a. verontreiniging) in beschouwing te worden genomen.
 5. Bij de ontwikkeling van ruimtelijke kwaliteit kan mogelijk een spanningsveld ontstaan tussen het landbouwkundig gebruik van de Overdiepse Polder en natuur/recreatie. Geef, naast de bestaande jachthaven en de fietsroutes, aan in hoeverre recreatief medegebruik en nieuwe specifieke voorzieningen een plaats kunnen krijgen in het gebied. Geef ook aan waar zich welke mogelijkheden voordoen om natuurwaarden en cultuurhistorische waarden te versterken (onder meer groen-blauwe dooradering).
 6. Bij de beschrijving van de alternatieven en varianten is expliciet aandacht vereist voor het uiterwaardbeheer dat nodig is om zowel de hydraulische doelstellingen te handhaven als de gewenste ruimtelijke kwaliteit (openheid landschap/natuur) te behouden of te ontwikkelen. Dit betreft ook het vegetatiebeheer in de uiterwaarden.
 7. Bij de alternatievenontwikkeling dient bij de variatie van terpen niet alleen het aantal maar ook de omvang in ogenschouw genomen te worden.

4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

1. In het MER/SMB dient aangegeven te worden waarom de ontwikkeling van de gehele polder als natuurgebied (Natuurvariant Spiegelproject) niet als mma wordt uitgewerkt.
2. Het mma zal gaandeweg het werk- en onderzoeksproces ontwikkeld moeten worden en zich dienen te richten op een inrichting en beheer die een maximale winst voor ruimtelijke kwaliteit en veiligheid geven. Er dient ook een variant ontwikkeld te worden, waarbij de kansen voor natuur, landschap en cultuurhistorische waarden maximaal benut worden.

3. Ga tevens in op het creëren van een ruime zone tussen de nieuw aan te leggen primaire waterkering en het Oude Maasje. Deze zone zou bijvoorbeeld optimaal ingericht kunnen worden voor natuur.
4. Ga ook in op de mogelijkheden voor natuurontwikkeling in de Overdiepse en Capelsche uiterwaarden.
5. Opname van groen-blauwe dooradering van het overige gebied dient tevens onderdeel uit te maken van het mma.
6. Dit geldt ook voor het zoveel mogelijk ontzien van bestaande cultuurhistorische en ecologische waarden bij het uitvoeren van maatregelen en bij ingebruikname van de polder als overloopgebied.

5. Onderdeel: Gevolgen voor het milieu

5.1 Ruimtelijke kwaliteit

1. Er dient een nadere uitwerking te komen van het begrip ruimtelijke kwaliteit. Geef daarbij expliciet aandacht aan natuur, landschap in cultuurhistorische zin (archeologie, historische geografie, monumentale bouwkunde) en recreatie.
2. Een beoordelingskader van ruimtelijke kwaliteit bevat verschillende criteria die betrekking hebben op landbouwkundig gebruik, openheid landschap, natuur, cultuurhistorie (inclusief archeologie) en andere gebruiksfuncties. Ruimtelijke kwaliteit is een synthese van deze aspecten; werk dit uit. Daarbij is grootschalig onderzoek naar de beleving van het landschap door de verandering van functies niet nodig.
3. Besteed expliciet aandacht aan de inpassing van nieuwe elementen in het landschap. Daarbij valt met name te denken aan een eventuele natuurvriendelijk ingerichte zone tussen de nieuwe waterkering en het Oude Maasje, de nieuwe waterkering zelf en de te construeren terpen.
4. Sterk bepalend voor het landschapsbeeld als onderdeel van ruimtelijke kwaliteit zijn de vormgeving van de nieuwe primaire waterkering, de overgangszone tussen de nieuwe dijk en het Oude Maasje, de vormgeving en het aantal terpen, de vormgeving van de nieuwe agrarische bebouwing en de verkavelingsstructuur.

5.2 Bodem en water

1. Beschrijf voor de verschillende alternatieven:
 - a. de huidige en toekomstige waterafvoercapaciteit van het riviertraject waar dit project op van invloed is;
 - b. de noodzakelijke vergravingen en ophogingen;
 - c. de sedimentatie- en erosieprocessen, opslibbing en aanzanding in het studiegebied;
 - d. de waterstanden en afvoerverdelingen bij hoge afvoer;
 - e. de verandering van de kwel in aangrenzende gebieden;
 - f. eventuele consequenties voor de scheepvaart;
 - g. eventuele milieugevolgen voor en door de landbouw als gevolg van de afzetting van rivierslib tijdens inundaties van de polder.
2. Ga in op slib en de kwaliteit daarvan. Geef in het MER/SMB aan in hoeverre verontreinigd sediment of andere verontreiniging in de uiterwaard aanwezig is en in hoeverre dit door het voornemen zal wijzigen. Tevens dienen mogelijke effecten van ingebruikname van de polder als overloopgebied op de bodemkwaliteit in beeld te worden gebracht. Daarbij dient ook aandacht besteed te worden aan mogelijke effecten van verontreiniging op landbouw en natuur.

5.3 Landschap, cultuurhistorie en geomorfologie

1. Geef aan welke veranderingen plaatsvinden in de huidige specifieke kenmerken en waarden van het landschap, waaronder cultuurhistorie en geomorfologie. Geef dit aan bijvoorbeeld door een beschrijving op kaart en in beelden en/of fotomontages.
2. Ga specifiek in op beelddragende, zichtlijnen, cultuurhistorische en aardkundige waarden. Geef tevens aan door welke maatregelen deze specifieke kenmerken en waarden bewaard, hersteld of versterkt kunnen worden.
3. In de startnotitie staat dat er een kans bestaat op het aantreffen van archeologische waarden. Voor de effectbeschrijving in het MER/SMB is een verkennend archeologisch onderzoek nodig.
4. Betrek bij het opstellen van het MER/SMB kunnen de conclusies in het RIZA-rapport naar cultuurhistorische en aardkundige waarden voor het oostelijk deel van het Benedenrivierengebied (rapportnummer 2003.025).

5.4 Natuur

1. Geef in het MER/SMB, op basis van de beschrijving van de huidige natuurwaarden en de verwachte ontwikkelingen daarvan, de gevolgen bij uitvoering van de verschillende alternatieven. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn:
 - a. Welke natuurdoeltypen zijn vastgelegd in vigerend beleid, hoe de initiatiefnemer deze realiseert, een beknopte ecologische beschrijving, de randvoorwaarden (abiotisch, biotisch) die nodig zijn voor behoud of ontwikkeling, een inschatting van de verandering in oppervlakte en kwaliteit per alternatief;
 - b. De doelsoorten die in het studiegebied voorkomen (aantal individuen/paren of standplaatsen), de mate van bescherming en/of bedreiging, de verwachte veranderingen bij uitvoering van de alternatieven;
 - c. Bij de vorige punten dient met name aandacht uit te gaan naar natuurwaarden die zijn gebonden aan laagdynamische omstandigheden. Die natuurwaarden lijken bij de voorgenomen maatregelen onder druk te komen staan.
2. Beschrijf voor alle bovenstaande gevallen ook wat de effecten zijn op deze natuurwaarden in geval van periodieke overstroming (maximaal eens in de 25 jaar). In hoeverre zijn deze natuurwaarden bestand tegen zeer onregelmatige periodieke overstromingen?
3. Voor de Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden in de nabije omgeving geldt dat een passende beoordeling uitgevoerd dient te worden, indien niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de activiteit significante gevolgen kan hebben (externe werking). Ook dient gekeken te worden naar cumulatieve gevolgen tengevolge van andere activiteiten, waaronder bestaand gebruik. Neem de passende beoordeling op in het MER/SMB.
4. Heb aandacht voor functionaliteit van de ecologische verbindingzone langs het Oude Maasje.

5.5 Schaalvergroting landbouw

1. Ga in op de (eventuele) schaalvergroting van de melkveehouderijbedrijven in de Overdiepse Polder en de (milieu)gevolgen hiervan voor het landschap. Geef aan wat noodzakelijke inrichtingsmaatregelen zijn om hier moderne

- volwaardig functionerende bedrijven met toekomstwaarde te krijgen. Wat is de minimaal vereiste bedrijfsgrootte, wat betekent dit voor de bedrijfsgebouwen en hoeveel volwaardige bedrijven zijn in de polder mogelijk? Dit is bepalend voor de inrichting en het ruimtelijk beeld van de polder.
2. Geef tevens aan welke (Europese)regelgeving beperkingen opleggen op de bedrijven en de inrichting van het gebied. Hiermee wordt bedoeld regelgeving vanuit natuur, water en milieu. Voorbeelden hiervan zijn de IPPC-richtlijn en Wet Ammoniak veehouderijen.

6. Overige onderdelen van het MER

6.1 Vergelijking van alternatieven

1. De milieueffecten van de alternatieven/varianten moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, het mma en eventueel hiervan afwijkend voorkeursalternatief van elkaar verschillen.
2. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

6.2 Leemten in kennis

Het MER/SMB moet aangeven over welke milieuaspecten geen betrouwbare of volledige informatie kon worden opgenomen, vanwege gebrek aan kennis en/of gegevens. Hierbij gaat het uiteraard om milieuaspecten die in de verdere besluitvorming een belangrijke rol kunnen spelen.

6.3 Evaluatie

Het bevoegd gezag moet aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht wordt om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling dat het MER/SMB al een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen

onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

6.4 Vorm en presentatie

In het MER/SMB dient recent kaartmateriaal met een legenda te worden gebruikt, waarop de alternatieven duidelijk worden weergegeven. Een duidelijke kaart en representatieve dwarsprofielen op schaal zijn tevens wenselijk met het oog op inspraak van bewoners en belanghebbenden. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen goed leesbaar zijn weergegeven die in het MER/SMB worden gebruikt. Het kaartmateriaal moet een zodanige schaal hebben dat het voldoende informatief is.

Inspraaknota startnotitie MER/SMB Overdiepse Polder

De startnotitie MER/SMB heeft in de periode van 21 november 2005 tot en met 2 januari 2006 ter inzage gelegen. Op 7 december 2005 heeft een inspraakavond plaatsgevonden. Er zijn schriftelijk zes inspraakreacties ingediend en tijdens de hoorzitting zijn twee mondelinge inspraakreacties ingediend. Tevens heeft de Commissie voor de m.e.r. een advies uitgebracht.

Reactie 1

Indiener reactie: Natuurmonumenten
dhr. Ir. C. Rijnen
Postbus 9955
1243 ZS 's-Graveland

Samenvatting: De ruimtelijke kwaliteit wordt voor wat betreft de aspecten landschap en ecologie met voorgestelde varianten en alternatieven onvoldoende verbeterd. Het gebied biedt zeer goede kansen om ecologische en landschapswaarden te verstrekken, zonder afbreuk te doen aan andere doelen. Concreet stelt Natuurmonumenten voor de gehele Overdiepse- en Capelsche uiterwaard als natuurgebied te ontwikkelen. Het verzoek is dit voorstel bij alle varianten in het MER mee te nemen.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen: Het onderzoeken naar potenties in het gebied op het vlak van natuur, landschap en cultuurhistorie in een MER/SMB is een logische gedachte. Daarbij is komt niet alleen aantasting van deze specifieke waarden, maar ook naar mogelijke kansen aan de orde. De Commissie voor de m.e.r. schenkt in haar advies hier ook aandacht aan. Daarom zal in de Richtlijnen opgenomen worden dat bij het ontwikkelen van het meest milieuvriendelijke alternatief ook aandacht wordt gevraagd voor de uiterwaarden.

Reactie 2

Indiener reactie: Maatschap Verschure-Broekmans
Graafseweg 4
5165 PX Waspik

Samenvatting: Het Maatschap kan zich niet vinden in de voorkeursvariant “terpenplan”. De varianten dijkverlegging naar het midden van de polder en de variant van natuur hebben de sterke voorkeur om onderzocht te worden.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen: De varianten refereren naar varianten, die behandeld zijn in het eerder uitgevoerde Spiegelproject. In dit project is in grove lijnen onderzocht welke mogelijkheden er zijn ten aanzien van rivierverruiming in de Overdiepse Polder. Het Spiegelproject is een bouwsteen geweest voor de PKB (Planologische KernBeslissing) Ruimte voor de Rivier, deel 1 en het bijbehorende MER. Uit het project is naar voren gekomen dat het terpenplan de meest kansrijke oplossing is ten opzichte van de varianten die de door de inspreker worden aangedragen.

In de PKB en bijbehorende MER is de maatregel “Ontpoldering Overdiepsche Polder (meestromend)” vastgelegd. Deze maatregel wordt als volgt omschreven: “Deze maatregel behelst het verleggen van de primaire waterkering naar de zuidzijde van de Overdiepsche Polder. Tegen deze verlegde waterkering zullen ook de uitgeplaatste woningen annex opstallen worden gesitueerd op terpen. Uitgangspunt is dat in de polder normaal landbouwkundig gebruik mogelijk blijft. De Maatregel Overdiepsche Polder (meestromend) heeft een maximaal effect op de MHW van circa 30 cm (lokaal). Doordat het effect van de maatregel tot ver bovenstrooms significant is, realiseert de maatregel over een groot traject een deel van de taakstelling van de Bergsche Maas”.

Het MER/SMB Overdiepse Polder werkt de alternatieven en varianten uit binnen het terpenplan ten behoeve van het dijksverleggingsplan en de bestemmingsplannen en stelt eerder genomen beslissingen in het kader van de PKB niet ter discussie. Daarom zullen de voorgestelde varianten niet in de Richtlijnen meegenomen worden.

Reactie 3

Indiener reactie: Vereniging Belangengroep Overdiepse Polder

Secretariaat: mevr. K. Kamp
Poolseweg 4
5165 PR Waspik

Samenvatting:

- a. De vereniging is van mening dat alle ondernemers met een bedrijf dezelfde kansen moeten hebben op hervestiging op een terp. Dit aspect dient meegenomen te worden bij de variatiemogelijkheid “het aantal bedrijven”.
- b. De vereniging is van mening dat naast het variëren van de ligging van de terp ook variatie in de omvang van de terp belangrijk is. In het MER dienen ook aandacht besteed te worden aan andere voorzieningen zoals drainage en kavelpaden en nutsvoorzieningen.
- c. De vereniging geeft aan dat het op dit moment volstrekt onduidelijk is wat de kwaliteit van het water zal zijn als de polder inundeert. Ook is volstrekt onduidelijk wat op dat moment de eisen zijn ten aanzien van

de levering van agrarische producten. De vereniging is nadrukkelijk van oordeel, dat in het MER aangegeven moet worden op welke wijze de overheid bewerkstelligt, dat de ondernemer na inundatie zijn agrarische bedrijfsexploitatie ongehinderd kan voortzetten.

- d. De vereniging is van mening dat de versterking van natuur de agrarische bedrijfsvoering niet in de weg mag staan.
- e. De vereniging acht het van belang dat een goede waardebeoordeling van de bedrijven plaatsvindt.
- f. Verder zijn er overige opmerkingen gemaakt. De belangrijkste daaruit is dat het onjuist is dat ongezuiverd rioolwater wordt geloosd op het oppervlaktewater.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

- a. Bij een m.e.r./SMB-procedure worden de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en zijn alternatieven onderzocht. In de variatie “aantal bedrijven” kunnen alleen aspecten meegenomen worden die impact hebben op de inrichting van het gebied en de daarmee samenhangende milieueffecten. Gelijke kansen voor alle bedrijven is een aspect dat in dat kader niet past, maar wel in het kader van de planstudie zelf. Daarom zal dit aspect niet meegenomen worden in de Richtlijnen.
- b. Naast het aantal is de omvang van de terpen inderdaad van invloed op de inrichting van het gebied en daarmee samenhangende milieueffecten. Dit aspect zal meegenomen worden in de Richtlijnen.
- c. Productkwaliteit is van wezenlijk belang in de landbouwsector. De Commissie voor de m.e.r. heeft in haar advies ook gewezen op het effect van overstroming en het achterblijvende slib op landbouw. Daarom zal dit aspect meegenomen worden in de Richtlijnen.
- d. Bij een m.e.r./SMB-procedure worden gegevens verzameld ten behoeve van de besluitvorming; het vaststellen van een dijkverleggingsplan en de wijziging van de bestemmingsplannen. In het MER/SMB vindt geen afweging van belangen plaats. Daarom zal in de Richtlijnen dit aspect niet meegenomen worden.
- e. Bij een m.e.r./SMB-procedure worden de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en zijn alternatieven onderzocht. Een goede waardebeoordeling is een aspect dat in dat kader niet past, maar wel in het kader van de planstudie zelf. Daarom zal dit aspect niet genomen worden in de Richtlijnen.
- f. Bij de aanvaarding van het MER/SMB vindt er een toets plaats op juistheid en volledigheid van gegevens. De gemaakte opmerkingen zullen in dat kader betrokken worden.

Reactie 4

Indiener reactie: dhr. W.P.C.M. Bink en mevr. A.A.M. Bink-Verschure
Gantelweg 1
5165 PW Waspik

Samenvatting reactie: De terpenvariant heeft niet de voorkeur. Daarom wordt door de insprekers de variant dijkverlegging naar het midden van de polder en de variant natuur onder de aandacht gebracht.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen: Zie reactie 2

Reactie 5

Indiener Reactie: G.C.A. Vos
Overdiepsekade 11
5165 PV Waspik

Samenvatting reactie:

- a. Binnen het terpenplan is nog een variant mogelijk, namelijk slechts met enkele terpen en de gronden in de polder hebben een natuurbestemming. De ondernemers, zouden dan via agrarisch natuurbeheer een inkomen kunnen verwerven. Dit is een optie wanneer uit de planstudie zou blijken dat duurzame landbouw en doorstroming niet samen kunnen gaan;
- b. Verder zijn er specifieke opmerkingen: er zijn geen lozingen van bedrijfsafvalwater op oppervlaktewater, hoe zit het met de overstromingsfrequentie in de komende 100 jaar, ook Europese regelgeving betrekken bij mogelijke beperkingen aan het toekomstige gebruik, alle ondernemers dienen dezelfde kansen te krijgen om in de polder te blijven, het streven zou moeten zijn dat terpen en percelen één geheel vormen.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

- a. Bij de voorgenomen activiteit is de doelstelling om functies landbouw en water met elkaar te mengen. In het kader van de PKB Ruimte voor de Rivier is de haalbaarheid van de vermenging van deze functies onderzocht. Bij de uitvoering van deze maatregel wordt de haalbaarheid dan ook niet meer ter discussie gesteld. Wel wordt in de Richtlijnen opgenomen dat bij het ontwikkelen van het meest milieuvriendelijke alternatief, een variant wordt ontwikkeld, waarbij de kansen voor natuur, landschap en cultuurhistorische waarden maximaal benut worden.

- b. Bij de aanvaarding van het MER/SMB vindt er een toets plaats op juistheid en volledigheid van gegevens. De gemaakte opmerkingen over juistheid gegevens zullen in dat kader betrokken worden.

Ten aanzien van de overstromingsfrequentie in de komende 100 jaar heeft de Commissie voor de m.e.r. eveneens advies uitgebracht. In de Richtlijnen zal hier aandacht aan besteed worden.

Bij een m.e.r./SMB-procedure worden de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en zijn alternatieven onderzocht. Gelijke kansen voor alle bedrijven is een aspect dat in dat kader niet past, maar wel in het kader van de planstudie zelf. Daarom zal dit aspect niet genomen worden in de Richtlijnen. Dit geldt ook voor het streven naar één geheel tussen terp en percelen.

Het betrekken van Europese regelgeving voor het aftasten van beperkingen, zal meegenomen worden in de Richtlijnen. Agrarische bedrijven hebben te maken allerlei Europese regelgeving op het gebied van water, milieu en natuur. Een bijvoorbeeld is de IPPC-richtlijn.

Reactie 6

Indiener Reactie: Rijkstdienst voor Oudheidkundig Onderzoek
t.a.v. mevr. drs. N.F.H.H. Vossen
postbus 1600
3800 BP Amersfoort

Samenvatting reactie:

- a. Het ROB informeert over de gemaakte afspraken tussen Rijkswaterstaat en het ROB ten aanzien van archeologisch onderzoek bij alle infrastructurele projecten, waaronder het project Ruimte voor de Rivier;
- b. Het ROB verzoekt om de conclusies uit het RIZA-rapport over een studie naar cultuurhistorische en aardkundige waarden voor het oostelijk deel van het Benedenrivierengebied (rapportnr. 2003.025) te gebruiken in het MER;
- c. Het ROB adviseert naast een bureaustudie ook Inventariserend Veldonderzoek (IVO) uit te voeren en de uitkomsten daarvan te verwerken in het MER;
- d. Het ROB attendeert erop dat er ook een variant/alternatief moet zijn die het meeste recht doet aan het gedachtegoed uit de Nota Belvédère “Behoud door ontwikkeling”.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

- a. Van de aangedragen informatie wordt kennisgenomen;

- b. In de Richtlijnen zal opgenomen worden dat de conclusies van het RIZA-rapport betrokken dienen te worden bij het opstellen van het MER/SMB;
- c. In de Richtlijnen zal opgenomen worden dat er een IVO dient uitgevoerd te worden ten behoeve van het MER/SMB;
- d. In de Richtlijnen wordt opgenomen dat bij het ontwikkelen van het meest milieuvriendelijke alternatief een variant wordt ontwikkeld, waarbij de kansen en de potenties van het gebied op het vlak van natuur, landschap en cultuurhistorische waarden maximaal benut worden.

Reactie 7

Indiener mondelinge reactie: de heer Broekmans, bewoner van de Overdiepse Polder

Samenvatting reactie:

- a. Het afvalwater wordt niet rechtstreeks op het oppervlaktewater geloosd;
- b. Pleit voor evenwicht tussen de bedrijven die wijken en die blijven. In het MER zou hier aandacht aan besteed moeten worden;
- c. Bij verandering in (grond)waterkwaliteit wordt toekomstig mestbeleid een te zware rol toebedeeld;
- d. Naast ligging terpen is ook variatie in omvang terpen van belang;
- e. De factor vermogen, zoals waardebeoordeling van onroerend goed wordt gemist.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

- a. Bij de aanvaarding van het MER/SMB vindt er een toets plaats op juistheid en volledigheid van gegevens. De gemaakte opmerkingen over juistheid van gegevens zullen in dat kader betrokken worden.
- b. Bij een m.e.r./SMB-procedure worden de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en zijn alternatieven onderzocht. Evenwicht tussen wijken en blijven is een aspect dat in dat kader niet past, maar wel in het kader van de planstudie zelf.
- c. Zie a.
- d. Naast het aantal is de omvang van de terpen inderdaad van invloed op de inrichting van het gebied en daarmee samenhangende milieueffecten. Dit aspect zal meegenomen worden in de Richtlijnen.
- e. Bij een m.e.r./SMB-procedure worden de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en zijn alternatieven onderzocht. De factor vermogen is een aspect dat in dat kader niet past, maar wel in het kader van de planstudie zelf.

Reactie 8

Indiener mondelinge reactie: de heer Bink, bewoner van de Overdiepse Polder

Samenvatting reactie:

- a. Mist in de startnotitie het feit dat door dit project een duidelijk landbouwkundige waardevermindering tot gevolg heeft;
- b. Mist in de notitie opmerkingen over effect op de toekomstige afzet van producten.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

- a. Bij een m.e.r./SMB-procedure worden de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en zijn alternatieven onderzocht. De landbouwkundige waardebeoordeling is een aspect dat in dat kader niet past, maar wel in het kader van de planstudie zelf.
- b. Productkwaliteit is van wezenlijk belang in de landbouwsector. De Commissie voor de m.e.r. heeft in haar advies ook gewezen op het effect van overstroming en het achterblijvende slib op landbouw. Daarom zal dit aspect meegenomen worden in de Richtlijnen.

Advies van Commissie voor de m.e.r.

De Commissie voor de m.e.r. heeft de volgende hoofdpunten van advies:

Doelstellingen: Geef aan in hoeverre de alternatieven scoren op hun doelbereik.

Ruimtelijke kwaliteit: De ruimtelijke kwaliteit wordt voor een belangrijk deel bepaald door de inrichting voor landbouwkundig gebruik en natuur (klein deel). Geef een uitwerking van het begrip ruimtelijke kwaliteit. Geef aan welke gevolgen de alternatieven hebben voor het landschap en de natuur. Beschrijf expliciet welke landschappelijke en natuurwaarden worden ontwikkeld.

Alternatiefontwikkeling en meest milieuvriendelijk alternatief (mma): Geef een samenvatting van de argumenten waarop de keuze voor de terpenvariant is bepaald, met name voor de herplaatsing van de boerderijen op hoge buitendijkse terpen tegen de hoofdwaterkering aan. Ga in op een variant waarbij ‘terpen’ op dijkhoogte binnendijs tegen de hoofdwaterkering zijn gesitueerd. Het mma moet zich richten op een inrichting en beheer die een maximale winst voor ruimtelijke kwaliteit en veiligheid geven.

Effecten: Beschrijf van alle alternatieven/varianten de effecten op landschap, natuur en cultuurhistorie tijdens de uitvoeringsfase van maatregelen alsmede na uitvoering van de maatregelen tijdens normaal gebruik en tijdens en direct na de eventuele inzet van de Overdiepse Polder als overloopgebied.

Geef aan welke vergravingen noodzakelijk zijn bij de verschillende alternatieven en welke gevolgen dit heeft voor de sedimentatie-/erosieprocessen. Ga in op slib en de kwaliteit ervan in relatie tot het gebruik van de Overdiepse Polder als landbouwgebied.

Samenvatting MER: Presenteer een zelfstandig leesbare samenvatting, met goed kaartmateriaal, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming. Hierin moeten de belangrijkste milieugevolgen per alternatief worden weergegeven, de maatregelen om die milieugevolgen te minimaliseren en de effectiviteit van die maatregelen.

Het advies hebben we in grote lijnen overgenomen in de Richtlijnen.